

Debattinlägg skrivet av Pia-Lena Andersson (s) Borlänge:

Är Försäkringskassan rättssäker?

Efter flera uppmärksammade fall i media där personer nekas sjukersättning, trots läkares bedömning av sjukdom, är det på allvar dags att titta på HSO:s underökning i Västernorrland. HSO:s rapport från april 2007 påvisar godtycke från Försäkringskassan som ger rättssäkerhet för sjuka människor. Det gäller nog förmodligen i hela landet!

Handikappföreningarnas Samarbetsorgan i Västernorrland har granskat aidentifierade handlingar för 115 fall av avslag till sjukpenning i Västernorrland. Undersökningen visar att möjligheterna att få sjukpenning styrs av tre faktorer:

- att ha en sjukdom som kan konstateras genom prover.
- att komma till en läkare som har lärt sig att beskriva arbetsförmågan.
- att ansökan granskas av rätt försäkringsläkare.

Undersökningen visar att två tredjedelar av avslagen gäller personer med smärta, som bara är 40 procent bland sjukskrivna i Västernorrland. Motiveringen är ofta att värken inte har konstaterats genom prover. Detta trots att smärta inte kan mätas.

Läkarna tycks sakna kunskap om Försäkringskassans krav på beskrivning av arbetsförmåga. Bara 10 procent av intygen ger en någorlunda fyllig beskrivning av arbetsförmågan. Läkarnas brister betalas av tredje part, de sjuka! Och de som fått avslag är ofta lågutbildade. Avslagen tycks alltså drabba personer som har svårare att framlägga sin sak på rätt sätt.

Det är inte hur sjuk du är som avgör om du får sjukpenning från Försäkringskassan.

I stället beror det på din utbildningsnivå, om du är arbetslös eller inte och om du har ”rätt” sjukdom. Men viktigast är att få rätt försäkringsläkare!

Det är inte konstigt att förtroendet minskar för våra myndigheter i dag. Vi kommer längre och längre ifrån ett rättvist och jämlikt samhälle, när så många faktorer har en avgörande roll för hur du blir bemött av en myndighet vars enda uppgift är att ge medborgarna rätt och likvärdig service. Ett uppdrag för vår riksdagsledamot i socialförsäkringsutskottet, Kurt Kvarnström, att granska HSO:s rapport och agera nu!

(Läs även kommentar på sidan 2)

(Kommentar till debattinlägg: Är Försäkringskassan rättssäker?)

Individerna måste gå före systemen

Skrivet av Kurt Kvarnström, riksdagsledamot (s), Krylbo

Jag delar den oro som Pia-Lena Andersson från Borlänge ger uttryck för. Som svar till Pia-Lena kommer vi självklart följa frågan noga och även fortsätta att värna mer rättsäkra bedömningar i socialförsäkringarna. Den socialdemokratiska regeringen initierade ett arbete för att öka just rättsäkerheten och skapa mer likvärdiga bedömningar. Det har nu utmynnat i de gemensamma riktlinjer för sjukskrivningar som socialstyrelsen och försäkringskassan presenterat. Men om det här verkligen resulterar i ökad rättvisa och mer likvärdiga bedömningar, återstår att se. Tvärtom ser vi nu med ökad oro på risken att rättsäkerheten inte fungerar. Neddragningarna som sker i Försäkringskassans verksamheter tillsammans med de ensidiga tidsgränser i sjukpenningen, är två bevis för detta. Vidare har den borgerliga regeringen valt att kraftigt reducera arbetsgivarens ansvar för att hjälpa anställda tillbaka i arbete. Åtgärderna är enbart riktade mot individen - genom att minska tryggheten ska man pressa människor ur trygghetssystemen. Men fortfarande är det ytterst osäkert om något annat system fångar upp en.

I de offentliga utfrågningar som socialförsäkringsutskottet hållit i höst om rehabilitering och vägar tillbaka i arbete, styrks våra misstankar om att Försäkringskassan nu är på väg att helt nedmontera sitt ansvar för rehabilitering. Försäkringskassan har idag ett samordningsansvar för rehabilitering och arbetsgivaren är skyldig enligt arbetsmiljölagen att vidta åtgärder för den enskilde på arbetsplatsen. Men eftersom regeringen avskaffat arbetsgivarens ansvar för att göra en rehabiliteringsutredning för den anställde som blivit sjuk, så är det nu oklart hur Försäkringskassan ska inhämta upplysningar från arbetsgivaren. Riksrevisionen har också granskat Försäkringskassans hantering och konstaterar att insatser sker allt för sent. Dessutom har regeringen nu valt att kraftigt minska på Försäkringskassans medel för köp av tjänster för arbetslivsriktad rehabilitering. Dessutom finns försäkrade som vittnar om att de aldrig blivit kallade till det avstämningssmöte som försäkringskassan är skyldig att kalla till. I synnerhet när personer varit med om att förlora sin ersättning blir det helt centralt att få till ett samtal, för att undvika att människor faller mellan stolarna. Sammantaget leder regeringens åtgärder till att fler riskerar hamnar i kläm, lämnas i sticket, och hänvisas till en lägre sjukpenning.

Istället måste individerna och inte systemen, stärkas. Samordnade och tidiga insatser är viktiga, men det behövs också ett ökat fokus på arbetslivsriktade åtgärder. Här är aktiva parter en viktig förutsättning. Åtgärder behövs som sätter individernas behov i centrum och förhindrar att människor hamnar mellan stolarna. Arbetslinjen i försäkringen värnas först när vi ger sjukskrivna, personer med funktionshinder och andra som står långt från arbetsmarknaden, reella möjligheter till ett jobb. I annat fall blir allt tal om arbetslinje bara fina ord som döljer att regeringen egentligen bara vill finansiera sina skattesänkningar. Här går en tydlig skiljelinje mellan oss socialdemokrater och den borgerliga regeringen. De vill ensidigt pressa individen genom minskad trygghet och fler tidsgränser, samtidigt som andra aktörer frias från ansvar att stödja den enskilde. Den borgerliga regeringen ökar klyftorna mellan den som har och den som inte har resurser, mellan sjuka och friska, de som har ett jobb och de som är arbetslösa, mellan låginkomsttagare och förmögna. Det är ett tydligt systemskifte.